

Llibres

República saharauí

SOLER, Narcís; SERRA, Carles;
ESCOLÀ, Joan; UNGÉ, Jordi.

Sàhara Occidental.
Passat i present d'un poble.
Universitat de Girona, Fundació
Girona, Universitat i Futur.
Girona, 1999.

Des de fa uns anys, un equip de la Universitat de Girona està treballant sobre el patrimoni cultural de la zona del Sàhara occidental. Tot i que la seva motivació és de recerca científica, relacionada essencialment amb la prehistòria i l'antropologia, el projecte s'inscriu en un marc molt més ampli i es planteja uns objectius generals que sobrepassen a bastament la investigació relacionada de manera estricta amb l'àmbit patrimonial.

L'ús del patrimoni cultural pot tenir un fi en si mateix o pot ser un mitjà que ajudi a aconseguir altres objectius més amplis. En aquest sentit, l'aportació de la Universitat de Girona es basa en el reconeixement que el patrimoni cultural, entès com la materialització de la memòria col·lectiva, pot tenir com a funció participar en la recuperació d'identitats i en la legitimització de processos de reivindicació social. L'obra *Sàhara Occidental. Passat i present d'un poble*, i també la creació del Museu Nacional del Poble Saharauí, s'inscriuen en aquest corrent de l'ús social del patrimoni cultural.

La informació que ofereix el llibre sobre el territori del Sàhara Occidental i sobre la història de les persones que hi han viscut i hi viuen és una bona eina per comprendre la situació actual de la zona. Molt ben il·lustrat, i amb els textos bilingües en català i castellà, el volum s'organitza en quatre blocs dedicats al medi natural, la cultura tradicional, la prehistòria –en la qual es posa un especial èmfasi i, de manera concreta, en les manifestacions d'art rupestre– i la història. «Aquest és el Sàhara que hem conegut i el que volíem donar a conèixer, amb l'esperança que algun dia els homes i les dones d'aquest país puguin tornar-lo a fer seu. Que això sigui possible està en mans de tots», conclouen els autors del llibre.

L'any 2000, la solució per a aquests territoris i aquestes persones no sembla propera: l'ONU encara va donant allargues al referèndum sobre l'autodeterminació que va anunciar ja fa 25 anys; 200.000 persones estan subsistint, resistint i esperant en els camps de refugiats del desert algerià, i el Frente Polisario no pot abandonar la possibilitat

de la lluita armada. Mentrestant, els governs dels estats, tan interessadament sensibles per les problemàtiques d'alguns territoris, no mostren interès a tenir presents les persones saharauís i la seva lluita.

◀ Gabriel Alcalde

Els rodors de les Guillerries

ZAMORANO, Roger.

El sindicalisme forestal dins del moviment obrer català: els rodors.

Museu Etnològic del Montseny / Llibres del Segle. Col·lecció Montseny, 3. Arbúcies, 2000. 222 pàgines.

Amb el seu primer llibre, Roger Zamorano contribueix a aprofundir en un tema fins ara poc tractat pels estudiosos del món rural gironí i català. Tot i que els rodors de les Guillerries (és a dir, els boscaters que feien rodells o cercols per a bótes) ja havien despertat l'interès de Josep M. Cases i Isidre Prades, fins ara no disposàvem d'una panoràmica i síntesi de conjunt. Efectivament, aquest estudi reconstrueix la trajectòria del moviment associatiu dels rodors de la comarca de la Selva (interior) des de final del segle XIX fins a la Guerra Civil del 1936, fent ús d'una rica documentació, ja sigui escrita o oral. L'autor exposa amb gran claredat com l'ofici de roder s'adaptà a una realitat capitalista (amb un ampli mercat a

nivell peninsular) que donà lloc a un doble procés: d'una banda la proletarització de l'ofici, i de l'altra un augment de la consciència de classe entre els rodors, que es va anar refermant sobretot com a reacció contra l'explotació a què els sotmetien els propietaris forestals; aquests, al seu torn, van crear les seves pròpies organitzacions patronals per defensar-se dels èxits organitzatius del moviment rodellaire. Les reivindicacions socials del col·lectiu eren les clàssiques del moviment obrer modern, com ara la petició d'augments salarials, la reducció de la jornada de treball, la millora de condicions laborals, la resistència a la mecanització i una actitud en pro de l'ensenyament laic a favor de les classes populars (en consonància amb l'ideari republicà). També eren coincidents amb el moviment obrer les estratègies de lluita emprades, com el recurs a la vaga, i la festa commemorativa de l'1 de maig, acompanyada d'un ritual cívic ja desempallegat de la tutela eclesiàstica. En qualsevol cas, potser el més destacable de l'aportació de Zamorano és la manera convincent com desfa el lloc comú que ha tendit a considerar els rodors com a practicants d'un ofici menestral «tradicional» i «preindustrial». Desmarcant-se d'aquesta tendència, els rodors de Zamorano, tal com afirma Andreu Mayayo

en el pròleg, s'han de contemplar com a obrers i proletaris forestals de la Catalunya contemporània.

Joaquim M. Puigvert

Seixanta itineraris a punt

L'Albera. Guia excursionista transfronterera. Les Alberes. Guide de randonnée transfrontalière.

Albera Viva, Figueres, 2000.
192 pàgines.

Una de les característiques més notables de l'excursionisme català és el desig de deixar constància escrita del coneixement del terreny. Nascut en temps de la Renaixença, s'ha pogut dir de l'excursionisme que era la cara popular d'aquell moviment. Des del seu inici, cròniques antològiques han sigut escrites per il·lustres escriptors, que han marcat època i pauta.

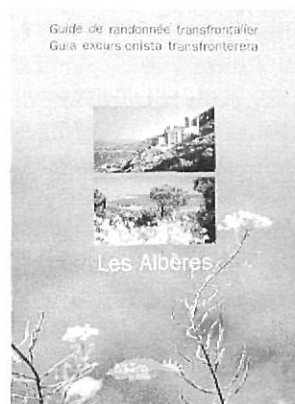
El paisatge de l'Albera, tradicionalment visitat i admirat per excursionistes d'ambdues bandes dels Pirineus on s'assenta, compta des d'ara amb una *Guia excursionista transfronterera* que continua i honora aquella tradició i que esdevindrà excel·lent referència, tant pel seu contingut exhaustiu com per la novetat de ser presentada en català i en francès dintre del mateix volum. La producció de l'obra va a càrrec de l'Associació Albera Viva i el Parc Natural de l'Albera. Diputació de Giro-

na i Consell Comarcal de l'Alt Empordà hi han aportat el finançament, i la col·laboració i la realització van des de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya fins a diversos autors, una trentena, amb textos i descripció dels itineraris.

Prepara el camí un gruíx de pàgines dedicades a la descoberta del massís en la seva unitat, tot fent oblidar com cal la ratlla de la frontera administrativa, i sobre aquesta peanya geogràfica s'edifica la història que aquí és particularment rica i profunda.

Abans d'emprendre la ruta ve'ncara una precisió sobre el lèxic emprat a la guia sobre indicadors de senders, graus de dificultat en el camí, coneixement d'escales altimètriques i altres signes d'utilitat. I aleshores sí, arriben els itineraris, que són descrits fil per randa: 17 pel costat de la Catalunya nord, 20 per la banda de l'Empordà, 8 de transfronterers, 7 que fan la volta a l'Albera, i finalment els 6 de Gran Recorregut, d'àmbit europeu.

Aquesta *Guia de randonnée transfrontalière* és presentada

sota un disseny molt adient dintre l'especialitat de llibre d'excursionisme, i amb una precisió de dades, croquis i fotografies que li concedeixen un caràcter d'imprescindible per anar a conèixer aquella zona tan singular.

Jordi Dalmau

Per un bosc sense flames

TRIAS TRUETA, Antoni.

Defensar-se del foc.

Edicions la Magrana.

Barcelona, 1999.

186 pàgines.

Antoni Trias Trueta ha donat vida a un manual pràctic per actuar correctament en cas de trobar-nos enmig d'un incendi, tant interior com exterior.

El llibre podria dividir-se en dues parts, la primera de les quals (cap. 1 i 3) tindria un caire més particular. L'autor hi tracta, des del passat més llunyà fins al més proper, la problemàtica del bosc de la Catalunya mediterrània, una Catalunya escassa en pluges no sols durant l'estiu sinó que ara fins i tot durant l'hivern, i també amb un clima que propicia el perill de foc. L'autor també esmenta l'erosió, un dels fenòmens més amenaçadors, ja que s'emporta tot el que troba al seu davant.

A la segona part (cap. 2 i 4-10), de caire més general, Antoni Trias Trueta proposa tota una sèrie de normes per

evitar o pal·liar aquest problema. Primerament cal tenir present la climatologia. També cal posar atenció a la topografia: per exemple, una casa envoltada de bosc ha d'estar construïda una mica més enrere del pendent, i a una certa distància de la vegetació, que ha d'estar aclarida amb l'ajuda de la pastura d'herbívors o bé desbrossant freqüentment la zona, ja que no totes les plantes cremen igual. Aquí l'autor ens explica les característiques i el nivell de risc de distintes vegetacions, i recomana, a més, que les cases tinguin un bon accés i una bona senyalització davant la possibilitat de necessitar l'ajuda dels bombers, o que disposin de dipòsits d'aigua propers, entre d'altres coses.

Finalment, Trias tracta el tema de la regeneració dels boscos, una regeneració que tardarà anys, i que en molts casos necessitarà un alt nivell d'actuació per poder veure brotar novament la zona.

En l'últim capítol se'ns proposa un test per avaluar el nostre nivell de risc, i se'ns ofereix una gran quantitat d'informació, tant per als que viuen en ple contacte amb el bosc com per als que en vivint una mica distanciats. Per això aquest llibre pren tanta importància, i amb aquesta excusa, i amb el permís de l'autor, vull fer una crida a la societat perquè es preocupi més per la preservació de l'espai natural.

Elisabet Tubert Llensa